

การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชน
บ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่
AN APPLICATION OF THE FOUR NOBLE TRUTHS FOR
FAMILY DEVELOPMENT OF BAN THUNG SAKORN COMMUNITY,
PAKASAI SUB-DISTRICT, NUEA KHLONG DISTRICT,
KRABI PROVINCE

¹พระจาทรงศ์ จิตญาโณ (พูลเกิด), ²พระครูโฆสิตวัณนานุกูล และ ³สิทธิโชค ปาณะศรี
¹Phra Jaturong titayano (Pullkerd), ²Phrakru Khositwattnanukul
and ³Sitthichok Panasree

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Jaturong.pullkerd@gmail.com

Received December 25, 2021; Revised February 12, 2022; Accepted March 20, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ 2) เพื่อศึกษาหลักอริยสัจ 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และ 3) การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เป็นกรณีศึกษาเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า: 1) แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เป็นการกล่าวถึงสถาบันที่เล็กที่สุดเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมมีหน้าที่พัฒนาคุณภาพชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย มีหน้าที่ขัดเกลาสมาชิกในครอบครัว เรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม กฎกติกาทางสังคม แต่ครอบครัวในชุมชนสังคมปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาการข่มขืน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ฯลฯ เป็นปัญหาที่ทำให้

¹ นิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ครอบครัวขาดความมั่นคงเสถียรภาพในการพัฒนาครอบครัวให้มีความสุข จำเป็นต้องแก้ไขพัฒนาครอบครัวให้สมบูรณ์เพื่อการดำเนินชีวิต 2) หลักอริยสัจ 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นกระบวนการแก้ปัญหาดับทุกข์ที่แท้จริง (1) ทุกข์ (รู้ปัญหา), (2) สมุทัย (รู้สาเหตุ), (3) นิโรธ (รู้เป้าหมาย), (4) มรรค (รู้วิธีการ), และ 3) การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ (1) ปัญหาด้านครอบครัว (2) ปัญหาด้านยาเสพติด (3) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ (4) ปัญหาด้านการหย่าร้าง

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้, หลักอริยสัจ 4, การดำเนินชีวิต, ครอบครัว, ชุมชน

Abstract

The objectives of this article included: 1) to study the concepts and theories of family development of Ban Thung Sakhon Community, Pakasai Sub-district, Nuea Khlong District, Krabi Province; 2) to investigate the Four Noble Truths existing in the scriptures of Theravada Buddhism; and, 3) to apply the Four Noble Truths for family development of Ban Thung Sakhon Community, Pakasai Sub-district, Nuea Khlong District, Krabi Province. It was a qualitative research focusing on the study of documents and in-depth interviews and findings were presented in the descriptive form. Findings of this research were as follows. 1) The concepts and theories of family development of Ban Thung Sakorn Community, Pakasai Sub-district, Nuea Khlong District, Krabi Province state that a family is the smallest institution and it is the most important foundation of society with its responsibility in enhancing the family members' quality of life from birth to death. The family has a role in socializing family members to learn way of life, tradition, culture, and social rules. Families in the community, however, still have problems such as drugs, divorce, rape, crime, economics, and social inequality etc. These social problems lead to the instability in family development to live with happiness. It is, thus, necessary to solve such problems and develop the family for their well-being. 2) The Four Noble Truths existing in the Theravada Buddhist scriptures is an authentic process to end suffering including: 1) Dukkha (understanding the problem), 2) Samudaya (understanding the cause of the problem), 3) Nirodha (understanding the purpose to end the problem), and 4) Magga (realizing the path to end the problem). 3) The application of the Four Noble Truths for family development of Ban Thung Sakorn Community, Pakasai Sub-district, Nuea Khlong District, Krabi Province includes the following aspects: (1) family problem, (2) drug problems, (3) economic problems, and 4) divorce problems.

Keywords: Application, Four Noble Truths, Livelihood, Family, Community

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดและเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม มีบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัว (มนุษย์) ให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสมดุลตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย หากสมาชิกครอบครัวได้ทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทต่างๆ ในครอบครัวในชุมชนและในสังคม สถาบันครอบครัวก็จะเป็นองค์กรที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างแท้จริง และการพัฒนาสังคมที่เริ่มต้นจากรากฐานของครอบครัวที่เข้มแข็งย่อมเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน (จิราพร ชมพิกุล, ปรานี สุทธิสุนทร, เกรียงศักดิ์ ชื้อเลื่อมและดุชนิ คำมี, 2552)

สถาบันครอบครัวจึงนับว่าเป็นสถาบันของสังคมที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดทางสังคมเป็นจุดเริ่มต้นการดำเนินชีวิตของผู้นั้นในสังคม แต่ถ้าสถาบันครอบครัวไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอ ก็จะทำให้ระบบสังคมอ่อนแอไปด้วย และสถาบันครอบครัวยังทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นไปตามสังคมต้องการ นำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและในขณะเดียวกัน ครอบครัวยังเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือ ดูแล เยียวยา บำบัด ฟื้นฟู ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติที่มากกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิก และสถาบันครอบครัวยังถือเป็นหน่วยเศรษฐกิจย่อยที่สุดที่มีความสำคัญสูงต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวม ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการผลิต การบริโภคและการออม รวมทั้งเป็นรากฐานการสร้างชุมชนและสังคมที่เข้มแข็ง ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี จากการพัฒนาจะเห็นได้ว่าบุคคลในครอบครัวมีความสุขสบายด้านวัตถุมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่เคยอบอุ่นกลับลดลงไป ความผูกพันกันในเชิงความรู้สึกและอารมณ์น้อยลง สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวลดน้อยลง (บังอร เทพเทียนและคณะ, 2551)

ดังนั้น สิ่งที่ตามมา คือ ตัวปัญหาของครอบครัวที่มีมากมายในปัจจุบันที่เห็นได้จากข่าวและสื่อต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาการข่มขืน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กกำพร้า ปัญหารายได้ ปัญหาการทำร้ายร่างกาย ปัญหาลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาเด็กถูกทิ้ง ปัญหาเด็กติดเกมส์ ปัญหาเด็กท้องก่อนวัยอันควร เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้นับได้ว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ครอบครัวขาดความมั่นคงและขาดเสถียรภาพในการพัฒนาครอบครัวและสังคมให้มีความสุขที่สมบูรณ์ได้ ดังนั้นจากปัญหาต่างๆ เหล่านี้ทั้งหมดจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขและพัฒนาครอบครัวให้สมบูรณ์แบบเพื่อการดำเนินชีวิตของบุคคลต่างๆ ในครอบครัวและสังคมให้มีความสุขและมีความเจริญในการดำเนินชีวิต

ดังนั้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมเครื่องนำทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิต หากปฏิบัติตามอย่างจริงจังจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตอย่างมาก เพราะอริยสัจ 4 เป็นหลักแห่งการพ้นทุกข์ของพระพุทธเจ้า และยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบุคคลทั่วไปในครอบครัวและสังคมได้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการดับทุกข์ในชีวิตประจำวัน เพราะการดำเนินชีวิตของความเป็นมนุษย์ไม่ใช่แค่เพียงดำเนินไปอย่างไร้จุดหมายเท่านั้น แต่จะต้องทำให้ชีวิตของตนมีคุณค่าหรือเป็นชีวิตที่ประเสริฐ ด้วยการปฏิบัติตามหลักอริยสัจ 4

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาหลักอริยสัจ 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เน้นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาภาคสนาม (Field study) ที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก และอรรถกถา โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) รวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก 45 เล่ม ทั้งภาษาไทยและภาษาบาลี คัมภีร์อรรถกถา ฎีกาและอนุฎีกาที่เกี่ยวข้อง ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) รวบรวมข้อมูลจาก บทความ ข้อเขียน วารสาร บทวิจารณ์ เอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ได้กล่าวถึง เรื่องการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยศึกษาจากหนังสือผลงานของนักวิชาการด้านศาสนาและหนังสือชุดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่

4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการ รวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร จากนั้นจึงประมวลความเนื้อหา สรุปผลและนำเสนอในรูปแบบ การเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

บทความเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชน บ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่” ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ ตามแนวพระพุทธศาสนา ซึ่งไม่ได้กำหนดตายตัวแต่ กล่าวถึงอันเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดและเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม มีบทบาทหน้าที่ใน การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัว (มนุษย์) ให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์และ สมดุลตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย กล่าวได้ว่า ครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มี บทบาทและมีความสำคัญต่อสมาชิก มีหน้าที่ขัดเกลาสมาชิกในครอบครัวโดยผ่าน กระบวนการเรียนรู้ วิถีชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมประเพณี ครอบครัวจึงเป็นรากฐานสำคัญ ของการก่อรูปพฤติกรรมของสมาชิกให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ทางสังคม ดังนั้น สภาพ ปัญหาการดำเนินชีวิตของครอบครัวชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ ดังนี้ 1. ปัญหาด้านครอบครัว 2. ปัญหาด้านยาเสพติด 3.ปัญหาด้านเศรษฐกิจ 4. ปัญหาด้านการหย่าร้าง

2. หลักอริยสัจ 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งประกอบด้วย 1. ทุกข์ 2. สมุทัย 3. นิโรธ 4. มรรค เป็นหลักธรรมเป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือดับทุกข์ สำหรับมนุษย์ การที่จะนำเอาอริยสัจ 4 มาใช้ในชีวิตจะต้องเข้ากระบวนการของอริยสัจให้ ถูกต้อง ได้แก่ ประการแรก กำหนดรู้ปัญหาหรือทุกข์ ประการที่สอง ค้นหาสาเหตุของความ ทุกข์ที่เกิดขึ้นให้ได้ ประการที่สาม กำหนดหรือเข้าใจเป้าหมายของการแก้ปัญหา ประการที่สี่ ต้องปฏิบัติตามแนวทางการแก้ปัญหาอย่างถูกต้องตามหลักมรรค 8

3. การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ ดังนี้

- 3.1 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านครอบครัว
- 3.2 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านยาเสพติด
- 3.3 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
- 3.4 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาแก้ปัญหาด้านการหย่าร้าง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบล ปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่า การดำเนินชีวิตส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำสวนยางพารา และปาล์มน้ำมัน เป็นหลัก แต่ก็จะมีบ้างสำหรับกลุ่มบุคคลที่ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ซึ่งสภาพการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านทุ่งสาครส่วนใหญ่จะอยู่กันแบบกลุ่มพี่น้อง และญาติๆ เสียมากกว่า แต่ก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามมีปัญหา ส่วนประเพณีวัฒนธรรม ก็จะได้รับถ่ายทอดจากคนแก่หรือสืบต่อมาจากบรรพบุรุษ อาทิเช่น ประเพณีสงกรานต์ มีการรดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ ประเพณีบุญเดือนสิบ เข้าวัดทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว ประเพณีปีใหม่ ประเพณีชักพระ เหล่านี้เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาจากการดำเนินชีวิตที่พบได้จากปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านการหย่าร้าง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุทัศน์ อุดมโสภกิจ ได้วิจัยเรื่อง “ปัญหาครอบครัวของผู้ใช้แรงงานกะกลางคืน: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปูจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบจากการทำงานในกะกลางคืนได้แก่ ปัญหาสุขภาพ การพักผ่อนไม่เพียงพอ ปัญหาค่าครองชีพสูง ปัญหาการเดินทางที่ไม่สะดวก ปัญหาไม่มีเวลาให้แก่คู่สมรสและบุตร ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาอุบัติเหตุจากการทำงานปัญหาการรับประทานอาหาร ปัญหาการแก้ไขปัญหาในการทำงานสำหรับด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว และยังมีปัญหา ความไม่เข้าใจกันอยู่บ้างไม่ว่าจะเป็นความเชื่อสัจธรรม การนอกใจคู่สมรส การดื่มสุรา การเล่นการพนัน การสูบบุหรี่และปัญหาการไม่มีเวลาดูแลบุตร ปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งความขัดแย้งภายในครอบครัว และสภาพความสัมพันธ์โดยทั่วไปของสมาชิกในครอบครัว

2. หลักอริยสัจ 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ 1) ทุกข์ คือ การกำหนดให้รู้จักสภาพปัญหา 2) สมุทัย คือ การกำหนดเหตุแห่งทุกข์ 3) นิโรธ คือ การดับทุกข์อย่างมีจุดหมาย ต้องมีการกำหนดว่าจุดหมายที่ต้องการคืออะไร 4) มรรค คือ การกำหนดวิธีการในรายละเอียดและปฏิบัติเพื่อกำจัดปัญหา มีความสำคัญต่อครอบครัว คือ ครอบครัวใดก็ตามเมื่อมีหลักธรรม คือ ความอดทนอดกลั้น ได้แก่ ความตั้งใจทำอะไรโดยไม่ผลุนผลันพลันแล่น อันความอดทนอดกลั้นนี้ เป็นอุบายตัดต้นเหตุแห่งผลร้ายให้สงบลงได้ ทั้งเป็นปัจจัยเพื่อรักษาครอบครัวให้มีความสุข ครอบครัวใดเมื่อปฏิบัติตามหลักอริยสัจ 4 ก็มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของรุ่งทิพย์ กล้าหาญและบรรชกร กล้าหาญ ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมในหมู่บ้านป่า

ไฟ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมสำคัญที่ชุมชนใช้ประกอบด้วย 1. หลักอริยสัจสี่ คือ การเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา 2. หลักอปริหานิยธรรม คือ หลักการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มคณะ ซึ่งมีการรวมกลุ่ม ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับ ผลแห่งการกระทำ คือ ความปกติสุขในสังคม 3. หลักสามัคคีธรรม คือ การสร้างความร่วมมือ ประองคอง เกื้อกูลรักใคร่ เมตตาต่อกัน 4. หลักประโยชน์ 3 ประการ และ 5. หลักธรรม ไตรสิกขา คือ ได้รักษาศีล ได้เจริญสมาธิ และได้เจริญปัญญา

3. การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่

3.1 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านครอบครัวสมาชิกในครอบครัวจำต้องรักสามัคคีกัน ช่วยเหลือแบ่งปัน อ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักการให้ โอกาสแก่คนรอบข้าง คนใกล้ตัวเริ่มคิดมีเหตุมีผล ไม่ใจร้อน ไม่โมโห ไม่ก้าวร้าว รับฟังสิ่งดี ดูแลสั่งสอนบุตรธิดาในประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงามและสงเคราะห์ญาติพี่น้อง

3.2 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านยาเสพติดครอบครัวคอยสังเกตเป็นหูเป็นตาไม่ให้เกิดและเยาวชน ใช้เวลาว่างไปในทิศทางที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด หากิจกรรมให้ทำ สร้างงานให้ทำและคอยชี้แนะ อบรม แนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

3.3 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาในส่วนตรงนี้ ต้องหมั่นขยันต่อการสร้างอาชีพให้ตนเอง ไม่ขี้เกียจ ไม่รอโชคชะตา ฝึกฝนตนเองประกอบสัมมาอาชีพตามหลักพระพุทธศาสนา

3.4 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านการหย่าร้าง ต้องมีความอดทนต่อความยากลำบากที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกัน อดทนต่อสิ่งที่เกิดในครอบครัวของตน อดทนต่อความยากลำบากในการประกอบอาชีพ การเลี้ยงดูบุตรหลาน อดทนต่อสิ่งที่สร้างความลำบาก เมื่อเกิดปัญหาขึ้นต้องรู้จักอดทน พร้อมทั้งพยายามที่จะขจัดปัญหานั้นออกไปจากจิตใจและอดทนต่ออำนาจกิเลส ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 สอดคล้องกับการวิจัยของ Analayo Bhikkhu ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการแก้ไขปัญหาชีวิต” ผลการวิจัยพบว่า หลักอริยสัจ 4 เป็นธรรมเครื่องดับทุกข์เป็นไปในลักษณะของการวิเคราะห์ของการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้องด้วยวิธีการและถูกจุด คือ การรู้เท่าทันปัญหามี 4 ด้าน ได้แก่ 1. ทุกข์ 2. สมุทัย 3. มรรค และ 4. นิโรธ ทุกข์ คือ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจมีลักษณะบีบคั้น ทนได้ยาก สมุทัย เหตุให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา 3 มรรค เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ความดับทุกข์ ได้แก่ มรรค 8 ประการ เป็นหนทางการดับทุกข์ และนิโรธ คือ การดับทุกข์ ได้แก่ การดับทุกข์หรือกิเลส ตัณหาให้สิ้นไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อการพัฒนาครอบครัวของชุมชนบ้านทุ่งสาคร ตำบลปกาสัย อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดกระบี่” ผู้วิจัยเห็นว่า องค์ความรู้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่สมาชิกในครอบครัวและชุมชนแล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป ดังนี้

1. ควรปลูกฝังจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัวว่าควรทำหน้าที่นี้ ตั้งแต่ยังเด็ก การศึกษาขององค์ความรู้จากการวิจัยนี้จะทำให้พ่อแม่และลูก หรือสมาชิกในครอบครัวได้เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี พ่อแม่ลูกจะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หากเกิดปัญหาในครอบครัวก็ยังสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างปกติสุขได้

2. บุคคลที่ยังอาศัยอยู่กับพ่อแม่พี่น้อง ก็สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยนี้ มาประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ทั้งทางด้านการบริหารจัดการการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่ พี่น้องและด้านการอบรมเลี้ยงดูเพื่อจะได้เข้าใจและแสดงความกตัญญูต่อบุพการีที่เลี้ยงดูตัวเองมา

เอกสารอ้างอิง

- จิราพร ชมพิกุล.ปราณี สุทธิสุนทร. เกรียงศักดิ์ ชื่อเลื่อมและดุขนิ ดำมี.(2552). “สัมพันธ์ภาพในครอบครัวไทย”. รายงานการวิจัย. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล,
- รุ่งทิพย์ กล้าหาญและบรรชกร กล้าหาญ. (2556). *กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วย หลักพุทธธรรมในหมู่บ้านป่าไผ่ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่* รายงานการวิจัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
- บังอร เทพเทียนและคณะ (2551). “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับครอบครัวเข้มแข็ง”.วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา. ปีที่ 6, ฉบับที่ 2 มีนาคม 2551.
- สุทัศน์ อุดมโสภากิจ. (2540) “ปัญหาครอบครัวของผู้ใช้แรงงานกะกลางคืน: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ”. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,.
- Anālayo. Bhikkhu. (2017), *Application of the Four Noble Truths for The Life Problem Solving*. Theses of Buddhist Studies : Oxford University. Review 23.2 Abstract.